

Granskning av barnkonventionens efterlevnad

Simrishamns kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande och avgränsning	3
2.4. Revisionskriterier	4
2.5. Begreppsdefinitioner	4
3. Mål, styrning och uppföljning	5
3.1. Iakttagelser	5
3.2. Bedömning.....	8
4. Implementering av barnkonventionen	9
4.1. Iakttagelser	9
4.2. Bedömning.....	10
5. Slutsats	12
6. Källförteckning	13
7. Revisionskriterium	14
7.1. Kommunallagen.....	14
7.2. FN:s konvention om barnets rättigheter	14
Bilaga 1. Stickprov	15
Urval av ärenden	15

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Simrishamns kommun granskat hur kommunstyrelsen arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i lagens fyra grundprinciper.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen. Bedömningen grundas i att det inte riktas tillräcklig hänsyn till grundprinciperna vid framtagande av kommunala mål och styrdokument. Stickprov visar att kommunstyrelsen inte genomför någon prövning av barnets bästa i beslut som direkt eller indirekt berör barn. Stickproven visar även att tillämpning av kommunens stödmaterial barnchecklistan inte används.

Vi konstaterar att kommunen vid tidpunkten för granskningen inte har kommunövergripande mål och styrning av arbetet med barnrätt. En kartläggning med hänsyn till kunskap och statistik kan genomföras för att utveckla arbetet med barnrätt och möjliggöra riktade mål för kommunens barnrättsarbete. Granskningen visar även att barnrättsarbetet är tjänstemannadrivet vilket vi bedömer vara en brist då det finns en risk att arbetet blir personbundet eftersom det inte finns någon styrning och uppföljning av barnrättsarbetet. Intervjuade uppger även att det saknas tillräckligt mandat för att bedriva barnrättsarbetet i kommunens förvaltningar.

Det är positivt att utbildningar i barnkonventionen och barnrätt genomförs. Samtidigt bedömer vi att utbildningarna kan utvecklas för att omfatta hur barnkonventionen ska omsättas i praktiken vid beslutsfattande för att möjliggöra att barnets bästa beaktas i beslut som direkt eller indirekt berör barn.

Utifrån granskningsresultaten rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen.
- ▶ Tillse att barnkonventionens grundprinciper tas hänsyn till och implementeras vid framtagande av kommunala mål och styrdokument. I detta ingår att tillse att barns bästa beaktas i beslutsärenden som direkt eller indirekt berör barn.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svensk lag. Beslutet innebar ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid alla avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Det är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

Även om regering och riksdag har det övergripande ansvaret för barnkonventionens genomförande är det arbetet på regional och lokal nivå som ytterst avgör hur väl Sverige lever upp till barnkonventionens principer och krav. Beslut och verksamheter i kommuner och landsting/regioner har en avgörande betydelse om barn och unga ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Fyra av barnkonventionens 54 artiklar anses som grundprinciperna. Dessa är artikel 2 (barns lika värde och rättigheter, skydd mot diskriminering och bestraffning), artikel 3 (sätta barns bästa i första rummet i alla åtgärder och beslut som berör dem), artikel 6 (barns rätt till utveckling) samt artikel 12 (barns rätt till åsikter i frågor som berör dem). Barnkonventionen anger även att barnets bästa ska beaktas, även om svenskt medborgarskap inte finns.

Med anledning av det ansvar som åligger kommunens verksamheter i att följa barnkonventionen som lag har revisionen valt att göra en fördjupad granskning av barnkonventionens efterlevnad i Simrishamns kommun.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsen arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciper som anges ovan. I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- ▶ Finns det kommunövergripande mål och styrning av arbetet med barnrätt inom kommunen?
- ▶ Tas det hänsyn till och implementeras barnkonventionens grundprinciper vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument?
- ▶ Sker en tillräcklig uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen?

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen. Granskningen har genomförts under perioden februari-maj 2023. Granskningen har genomförts genom intervjuer med nyckelpersoner i barnrättsarbetet samt kommunstyrelsens presidium och dokumentstudier (se källförteckning i avsnitt 6).

Inom ramen för granskningen har 10 stickprov genomförts baserat på ett urval av kommunstyrelsens beslutsunderlag för beslutsärenden under perioden februari 2022 till februari 2023. Stickproven syftar till att kontrollera om barnets bästa beaktas vid de av kommunstyrelsens beslut som berör barn. Urvalet av stickprov har skett utifrån följande områden: styrning, budgetprocess, lokalplanering, kommunövergripande mål, handlingsplaner och investeringsprocesser.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier, för att läsa mer om revisionskriterierna se avsnitt 7.

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ FN:s konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

2.5. Begreppsdefinitioner

Barnkonventionen	Barnkonventionen är en del av den internationella folkrätten och svensk lag sedan den 1 januari år 2020. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, varav fyra av dem är vägledande för hur helheten ska tolkas (artikel 2, 3, 6 och 12).
Barnrätt	Barnrätt är juridik som hanterar och reglerar barns livsvillkor, vilket exempelvis återfinns i FN:s barnkonvention.
Barnets rättigheter	Barnets rättigheter utgår från FN:s barnkonvention och handlar om att ta tillvara på barn och ungas rättigheter och intressen i samhället. Området omfattar alla verksamheter som berör barn.
Barnperspektiv	Barnperspektiv innebär barnets egna perspektiv. Det handlar om enskilda barns synpunkter. Genom att inhämta barnets åsikter i en fråga inhämtas barnets perspektiv.
Barnrättsperspektiv	Att arbeta med ett barnrättsperspektiv innebär att säkerställa att barnets rättigheter beaktas vid åtgärder och beslut som rör barn.

3. Mål, styrning och uppföljning

Avsnittet syftar att svara på revisionsfrågan om det finns kommunövergripande mål och styrning av arbetet med barnrätt inom kommunen samt om det sker en tillräcklig uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen.

Revisionskriterium

Det är enligt kommunallagen 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

3.1. Iakttagelser

Kommunledningskontoret gav år 2020 barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att hantera frågor och ärenden kopplat till lokala barnombudsfrågor. Det framgår inte om uppdraget föranletts av ett politiskt beslut. Detta i samband med att barnkonventionen antogs som svensk lag och att varje förvaltning därav förväntades att implementera arbetet med barnrätt utifrån barnkonventionen. Detta innebar att man avskaffade deltidstjänsten som den lokala barnombudsmannen på kommunstyrelsens förvaltning hade för att enligt uppgift samordna uppdraget till en större tjänst. Enligt uppgift är kommundirektören fortfarande ytterst ansvarig för arbetet som barn- och utbildningsförvaltningen utför.

Av uppdragsbeskrivningen till barn- och utbildningsförvaltningen framgår att förvaltningen fick följande uppgifter i uppdrag:

- ▶ Leda barnrättsteamet
- ▶ Se till att barnkonventionen är väl förankrad i såväl den politiska- som i tjänstemannaorganisationen
- ▶ Tydliggöra barnrättsperspektivet i relevanta styrdokument
- ▶ Omvärldsbevaka och vid behov delta i nätverk kopplat till detta uppdrag
- ▶ Ansvara för barnbokslut årligen
- ▶ Ansvara för handlingsplanen för barnrättsarbetet som gällde 2019-2022

Uppdragsbeskrivningen anger att en ansvarig tjänsteperson på 25 procent inom förvaltningen ska leda barnrättsteamets arbete, vilket är elevhälsochefen inom barn- och utbildningsförvaltningen. Barnrättsteamet består av representanter från varje förvaltning (tre från socialförvaltningen, en från samhällsbyggnadsförvaltningen, en från kultur- och fritidsförvaltningen, en från kommunstyrelseförvaltningen och ytterligare en från barn- och utbildningsförvaltningen). Några av representanterna i barnrättsteamet är utbildade barnrättsstrateger. Enligt uppgift är det dock ojämnt mellan förvaltningarna vad gäller antal utbildade barnrättsstrateger och socialförvaltningen har ingen utbildad barnrättsstrateg. Varken de som är barnrättsstrateger eller övriga representanter från

barnrättsteamet har någon dokumenterad rollbeskrivning för sitt arbete som barnrättsstrateg eller representant för sin förvaltning i barnrättsteamet.

Det finns ingen uppdragsbeskrivning för barnrättsteamet. Arbetet i barnrättsteamet utgår enligt uppgift fortfarande från den handlingsplan för att stärka barnets rättigheter i kommunen som gällde mellan 2019-2022. Det har inte tagits fram något nytt styrdokument för arbetet. Handlingsplanen innehåller tre åtgärder:

- ▶ Barnrättsperspektivet ska genomsyra kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens och nämndernas arbete.
- ▶ Samtliga nämnder ska utifrån sina förutsättningar utarbeta arbetsätt att lyssna in barns och ungas åsikter i frågor som berör dem och informera dem om deras rättigheter.
- ▶ Kunskap och statistik om barns uppväxtvillkor används som underlag för verksamhetsutveckling, prioriteringar och beslut.

Varje åtgärd har ett antal aktiviteter knutna till sig. Det framgår dock inte vem som ansvarar för åtgärderna eller hur de ska följas upp.

Vi har tagit del av minnesanteckningar från barnrättsteamets sammanträden från år 2022, vilka innehåller information om vad teamet arbetat med under året. Av barnrättsteamets minnesanteckningar från den 1 mars 2022 framgår att det fortsatta arbetet efter handlingsplanen gått ut ska bestå i att omvärldsbevaka, vara ett stöd i prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalyser samt bevaka och följa upp barnrättsarbetet i förvaltningarna. Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att erbjuda utbildning och kompetensutveckling samt vara ett stöd vad gäller material, mallar och dokument. Av övriga minnesanteckningar framgår följande:

- ▶ Representanterna från respektive förvaltning informerar om vad som är på gång i förvaltningarna som berör barn och hur barn görs delaktiga.
- ▶ Barnrättsteamet tar del av folkhälsoenkäten, där det konstateras att fler unga upplever att de inte mår bra.
- ▶ Barnrättsteamet tar del av BRIS årsrapport som visar att de får fler samtal och signaler om barn som inte mår bra.
- ▶ Diskussion kring rapport från BRIS som visar att få kommuner för barnkonsekvensanalyser i budgetarbetet och att arbete med barns delaktighet brister. Det konstateras att barnkonsekvensanalys även saknas i Simrishamns budgetarbete och barnrättsperspektivet behöver integreras i alla verksamheter.
- ▶ Diskussion om vilket mandat man behöver ha som representant i barnrättsteamet.
- ▶ Planering av utbildningsdagar för barnrättsstrateger och förvaltningarnas barnrättsgrupper.
- ▶ Planering av utbildning för nya politiker.

Intervjuade upplever att barnrättsteamet framförallt är ett bra forum, där de exempelvis kan få utbyte kring hur barn kan komma till tals i olika ärenden. Vid intervjuer framkommer att de som representerar förvaltningarna i barnrättsteamet inte upplever att de fullt ut har mandat att påverka barnrättsarbetet inom sina egna förvaltningar. Vissa representanter är inte representerade i den egna

förvaltningsledningen, vilket leder till att representanterna endast påverkar arbetet inom den enhet de befinner sig i. De representanter som även är en del av förvaltningsledningen upplever att de har större möjlighet att påverka barnrättsarbetet i hela förvaltningen. Inom vissa förvaltningar finns även en barnrättsgrupp där representanterna har möjlighet att förmedla information från barnrättsteamet och ta med sig frågor från förvaltningen tillbaka till barnrättsteamet. Dock framkommer att barnrättsgruppen träffas mer sällan inom vissa förvaltningar då det sker i mån av tid.

År 2022 gav förvaltningscheferna för socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen en arbetsgrupp i uppdrag att genomföra en genomlysning kring samverkan mellan förskola/skola och socialtjänsten. Arbetsgruppen leddes av kommunens samverkansutvecklare för psykisk hälsa och bestod i övrigt av en utvecklingsledare från socialförvaltningen och en utvecklingsledare från barn- och utbildningsförvaltningen. Enligt uppgift var syftet med genomlysningen att öka samverkan kring barn och unga med fokus på barnets bästa. Genomlysningen resulterade i ett utkast för rutin för samverkan mellan förvaltningarna vad gäller barn i behov av insatser från socialtjänsten. Förvaltningscheferna beslutade sedan att överlämna arbetet till elevhälsochef och chef för individ- och familjeomsorgen för vidare bearbetning som pågår vid granskningens tidpunkt.

Det finns vid granskningens tidpunkt inga politiska mål eller styrning av arbetet med barnrätt utan arbetet är tjänstemannadrivet. Enligt intervjuade saknas en koppling mellan barnrättsteamet och kommunstyrelsen, vilket medför en risk att barnrättsperspektivet inte beaktas vid politiska beslut.

Barnrättsteamet följer upp barnrättsarbetet i ett barnbokslut som teamet upprättar årligen. Dock efterfrågar inte kommunstyrelsen barnbokslutet sedan år 2021. Kommunstyrelsen tar inte del av någon uppföljning i övrigt som innehåller uppföljning av barnrättsarbetet.

Revidering av hållbarhetspolicy

Enligt uppgift ska kommunens hållbarhetspolicy revideras, och barnrättsarbetet ska ingå i denna policy framgent. Den reviderade policyn förväntas dock först antas år 2025. Det saknas uppdrag och underlag för revideringen.

Nuvarande hållbarhetspolicy antogs av kommunfullmäktige år 2020 och innehåller fokusområden från Agenda 2030 med ett antal ställningstaganden kopplat till varje fokusområde. Enligt uppgift ska respektive nämnd välja minst ett ställningstagande från varje fokusområde att arbeta med, som förvaltningarna sedan beslutar om aktiviteter utifrån. Den nuvarande hållbarhetspolicyn innehåller fokusområde 3 från Agenda 2030: kunskap, livslångt lärande och utbildning, som enligt intervjuade kopplas till barnrättsarbetet. Samtliga ställningstaganden kopplat till fokusområdet är i stort kopplade till utbildningsfrågor.

Det framgår inte av nuvarande hållbarhetspolicy hur arbetet utifrån den ska följas upp. Enligt uppgift har det inte genomförts någon uppföljning av hållbarhetspolicyn tidigare men den ska följas upp år 2023. Uppföljning år 2023 ska ske genom den

ordinarie uppföljningen och årsbokslutet utifrån de strategiska ställningstaganden som nämnderna har valt ut.

Vissa intervjuade ser positivt på att barnrättsarbetet ska integreras i hållbarhetspolicyn då förhoppningen är att det kommer ingå som en naturlig del i kommunens arbete och att barnrättsperspektivet ska beaktas i tjänsteskrivelser och styrdokument samt synliggöras i den ordinarie uppföljningen genom de årliga kvalitetsberättelserna. Andra intervjuade ser en risk i att hållbarhetspolicyn kommer bli så övergripande att det kan utgöra en utmaning att följa upp om barn och ungas rättigheter blir tillgodosedda.

3.2. Bedömning

Det finns inte kommunövergripande mål och styrning av arbetet med barnrätt. Det är oklart hur det kommer sig att det inte finns någon fortsättning på den handlingsplan som gällde mellan 2020-2022 då det saknas underlag och eventuella bedömningar kring att avsluta arbetet.

Granskningen visar att arbetet med barnrätt är tjänstemannadrivet. Vi bedömer detta som en brist och ser att arbetet riskerar att bli personbundet då det inte finns någon styrning och uppföljning av arbetet. Vidare noterar vi att många representanter i barnrättsteamet och barnrättsstrateger upplever att de saknar mandat för att bedriva arbetet i sina respektive förvaltningar. Detta kopplar vi till avsaknaden av styrningen av arbetet. Vi ser positivt på att barnrättsteamet genomför aktiviteter för att bedriva ett barnrättsarbete. Vi menar dock att det är en utmaning att bedriva arbetet och generera en kommunövergripande effekt i arbetet utan styrning, mandat eller medel för arbetet.

Vi bedömer att det inte sker en tillräcklig uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen. Bedömningen grundas på att förvaltningarnas barnrättsarbete endast följs upp i barnrättsteamet. Därtill är det otydligt hur barnrättsarbetet utifrån den reviderade hållbarhetspolicyn kommer ske.

4. Implementering av barnkonventionen

Avsnittet syftar att svara på revisionsfrågan om barnkonventionens grundprinciper tas hänsyn till och implementeras vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument.

Revisionskriterium

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svensk lag. Fyra av barnkonventionens 54 artiklar anses som grundprinciperna:

- ▶ Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- ▶ Artikel 3: I alla åtgärder, beslut och situationer som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- ▶ Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- ▶ Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

FN-kommittén för barnets rättigheter slår fast att prövningar av barnets bästa ska genomföras inför beslut och åtgärder som direkt eller indirekt rör barn. FN:s barnrättskommitté anger att en prövning bör genomföras vid bland annat utarbetande av genomförandeåtgärder som policyer, budgetar, riktlinjer, planer, strategier, organisationsförändringar med mera.

4.1. Iakttagelser

4.1.1. Kartläggning och barns delaktighet

Det finns ingen kommungemensam kartläggning som ligger till grund för utvecklingsarbete. Intervjuade uppger att arbetet med barnrätt framförallt sker inom respektive förvaltning. Enligt barnrättsteamets minnesanteckningar följer barnrättsteamet upp statistik för att se över hur barn i kommunen mår (se avsnitt 3.1). Uppföljningen används dock inte i framtagande och implementering av styrdokument eller aktiviteter. Vid intervju framkommer att visionen på sikt är att kunskap och statistik ska användas vid beslut, för att göra barn delaktiga och sätta mål för arbetet med barnrätt.

Vad gäller barn och ungas delaktighet så har det tidigare funnits ett samverkansråd för barn och unga samt ett ungdomsråd. Uppfattningen var dock att råden inte fungerade optimalt, vilket föranlett att kommunstyrelsens ordförande gett utredare i uppdrag år 2022 att utreda nya samverkansmöjligheter med barn och unga.

4.1.2. *Kompetens och stödmaterial*

Samtliga nyanställda tjänstemän får utbildning i barnrätt och ny nämnd får utbildning varje ny mandatperiod. Det är två barnrättsstrategier inom barn- och utbildningsförvaltningen som har i uppgift att genomföra utbildningarna. Vissa intervjuade lyfter dock att det finns behov av mer kontinuerlig utbildning för att säkerställa att barnkonventionen efterlevs. Vidare uppges att utbildningen är en grundutbildning i barnkonventionen och att det inte har genomförts utbildningar riktade till de olika verksamheterna i hur barnkonventionen ska omsättas i praktiken, vilket vissa intervjuade ser ett behov av.

Det finns en barnchecklista som ska användas som stödmaterial inför beslut i kommunen och återfinns på kommunens intranät. Checklistan anger att följande ska beaktas:

- ▶ Innebär beslutet att barnets bästa sätts i främsta rummet?
- ▶ Tillgodoses barnets rätt till utveckling genom beslutet?
- ▶ Har barn/barnet getts möjlighet att uttrycka sin åsikt?
- ▶ Hur har barnets åsikt beaktats?
- ▶ Hur får barnet återkoppling efter beslut?

Checklistan anger även hur barnets bästa ska prövas genom en barnkonsekvensanalys. Det anges att det ska inhämtas kunskap genom lagar, praxis, forskning och teori, beprövad erfarenhet och synpunkter från andra berörda samt att lyssna på barnet/barnen. Barnkonventionen ska vägleda vid beslut och det ska ske en diskussion om handlingsalternativ och analys av konsekvenser. Utifrån det ska barnets bästa bedömas för att fatta beslutet.

Det sker ingen uppföljning av huruvida checklistan används eller om barnets bästa beaktas vid beslut. Enligt uppgift pågår genomgång av mallen för tjänsteskrivelser för alla förvaltningar, där prövning av barnets bästa ska ingå i mallen framgent.

4.1.3. *Stickprov*

Enligt artikel 3.1 i barnkonventionen "ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa". Det framgår även av kommunens styrdokument för barnchecklista och prövning av barnets bästa att barnets bästa ska bedömas vid beslut. Vi har valt ut 10 ärenden som behandlats i kommunstyrelsen under perioden februari 2022 till februari 2023 för att kontrollera om barnets bästa beaktas vid de av kommunstyrelsens beslut som direkt eller indirekt berör barn. Kontrollen grundade sig i huruvida det fanns underlag kring prövning av barnets bästa i beslutet. Stickproven avser bland annat kommunens budget 2023-2027 samt kulturmiljöprogram. I inget av de 10 stickproven återfinns uppgifter om prövning av barnets bästa eller tillämning av barnchecklistan i underlagen. Stickproven återfinns i sin helhet i bilaga 1.

4.2. *Bedömning*

Vi bedömer att barnkonventionens grundprinciper inte tas tillräcklig hänsyn till och implementeras vid framtagande av kommunala mål och styrdokument.

Bedömningen grundas på att det inte genomförs någon kartläggning där kunskap och statistik används för att utveckla arbetet med barnrätt och upprätta riktade mål för arbetet. Vidare indikerar stickproven att det inte genomförs någon prövning av barnets bästa i beslut som direkt eller indirekt rör barn och att kommunens stödmaterial barnchecklistan inte används.

Vi ser positivt på att det genomförs utbildningar i barnkonventionen och barnrätt men menar att dessa kan utvecklas till att omfatta hur barnkonventionen ska omsättas i praktiken vid beslutsfattande. Detta kan medföra att barns bästa beaktas vid beslut som berör barn direkt eller indirekt. Vi ser positivt på att prövning av barnets bästa kommer ingå i mallen för tjänsteskrivelser framgent.

5. Slutsats

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i barnkonventionens fyra grundprinciper. Bedömningen grundas på att det saknas mål, styrning och uppföljning av arbetet med barnrätt inom kommunen. Vi bedömer det som en brist att arbetet är tjänstemannadrivet vid granskningens tidpunkt, då det riskerar att bli personbundet och vi noterar därtill att de som bedriver arbetet saknar tillräckliga mandat.

Bedömningen grundas även på att barnkonventionens grundprinciper inte tas tillräcklig hänsyn till och implementeras vid framtagande av kommunala mål och styrdokument. Vi menar att det är en fördel att genomföra en kartläggning genom att inhämta kunskap och statistik om behov att utveckla arbetet med barns rättigheter i kommunen. Därtill indikerar stickproven att det inte genomförs någon prövning av barnets bästa i beslut som direkt eller indirekt rör barn och att kommunens stödmaterial barnchecklistan inte används.

Revisionsfråga	Svar
Finns det kommunövergripande mål och styrning av arbetet med barnrätt inom kommunen?	Nej. Det finns inga kommunövergripande mål eller styrningen av arbetet med barnrätt.
Tas det hänsyn till och implementeras barnkonventionens grundprinciper vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument?	Nej. Stickprov indikerar att det inte genomförs någon prövning av barnets bästa i beslut som direkt eller indirekt rör barn och att kommunens stödmaterial barnchecklistan inte används.
Sker en tillräcklig uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen?	Nej. Kommunstyrelsen tar inte del av någon uppföljning som visar hur verksamheterna arbetar med att efterleva barnkonventionen.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheternas arbete med att efterleva barnkonventionen.
- ▶ Tillse att barnkonventionens grundprinciper tas hänsyn till och implementeras vid framtagande av kommunala mål och styrdokument. I detta ingår att tillse att barns bästa beaktas i beslutsärenden som direkt eller indirekt berör barn.

Sara Shamekhi
EY

Imelda Bengmark
EY

Ellen Wikström
EY

6. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Kommunstyrelsens presidium
- ▶ Biträdande kommundirektör och förvaltningschef för kommunstyrelseförvaltningen
- ▶ Folkhälsoutvecklare inom kommunstyrelseförvaltningen
- ▶ Elevhälsochef inom barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Representanter från barnrättsteamet (från samhällsbyggnadsförvaltningen, socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen)

Analyserade dokument

- ▶ Uppdragsbeskrivning för kommundemensamt barnrättsarbete 2020
- ▶ Handlingsplan för att stärka barnets rättigheter i Simrishamns kommun 2019-2022
- ▶ Hållbarhetspolicy för Simrishamns kommun 2021-2030
- ▶ Barnchecklista inför beslut
- ▶ Minnesanteckningar från möte i barnrättsteamet den 1 mars 2022
- ▶ Minnesanteckningar från möte i barnrättsteamet den 16 maj 2022
- ▶ Minnesanteckningar från möte i barnrättsteamet den 16 september 2022
- ▶ Minnesanteckningar från möte i barnrättsteamet den 25 november 2022
- ▶ Minnesanteckningar från möte i barnrättsteamet den 25 januari 2023
- ▶ Inbjudan till grundutbildning i Barnets rättigheter
- ▶ Presentation för grundutbildning i barnkonventionen för nyanställda
- ▶ Uppdragsbeskrivning samverkan förskola, skola och socialtjänst, 2022
- ▶ Utkast rutin för samverkan vid ansökan anmälan

7. Revisionskriterium

7.1. Kommunallagen

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

7.2. FN:s konvention om barnets rättigheter

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svensk lag. Fyra av barnkonventionens 54 artiklar anses som grundprinciperna:

- ▶ Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- ▶ Artikel 3: I alla åtgärder, beslut och situationer som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- ▶ Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- ▶ Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

FN-kommittén för barnets rättigheter slår fast att prövningar av barnets bästa ska göras inför beslut och åtgärder som direkt eller indirekt rör barn. FN:s barnrättskommitté anger att en prövning bör genomföras vid bland annat utarbetande av genomförandeåtgärder som policyer, budgetar, riktlinjer, planer, strategier, organisationsförändringar med mera.

Bilaga 1. Stickprov

Urval av ärenden

Ärende	Protokoll	Kommentar
Medborgarlöfte och handlingsplan för 2022 och 2023 års arbete i lokala BRÅ, 2022/30	2022-02-16 §20	Lokala BRÅ är ett samverkansorgan mellan kommunen och polisen. Handlingsplan av lokala BRÅ ska tas fram varje år och beslutas av kommunstyrelsen. Tre fokusområden identifieras i förslaget till handlingsplanen som kommunstyrelsen beslutar om: barn och unga i riskzon, trygga miljöer och trafik. Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.
Arkitektur- och kulturmiljöprogram för Simrishamns kommun - Tillägg till Simrishamns kommuns översiktsplan Framtiden	2022-04-13 §49	Kommunstyrelsen beslutar om arkitektur- och kulturmiljöprogrammet, vilket är ett tillägg i kommunens översiktsplan. Programmet syftar till att vara ett strategiskt verktyg, kunskapsunderlag och en vägledning som tydliggör kommunens inriktning i arkitektur- och gestaltungsfrågor och kunna användas av medborgare. Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.
Kommunstyrelsens mål 2023 - ny styrmodell för Simrishamns kommun kommer gälla from 2023	2022-04-13 §50	Kommunstyrelsen beslutade om att anta nämndmål med strategiska ställningstaganden utifrån kommunfullmäktiges prioriterade

		<p>fokusområden för år 2023.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej.</p>
<p>Lokala ordningsföreskrifter. Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till uppdaterade lokala ordningsföreskrifter och förslag till revideringar.</p>	<p>2022-05-12 §69</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutar om uppdaterade lokala ordningsföreskrifter. Ordningsföreskrifterna innehåller grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentliga platser i kommunen.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
<p>Driftbudget kommunstyrelsen 2023-2027</p>	<p>2022-06-08 §80</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutar om budgetskrivelse för driftbudget 2023-2027. Skrivelsen innehåller driftbudget för innevarande år, bedömd måluppfyllelse för innevarande år, äskande/nya resursbehov, effektiviseringsmöjligheter och kommunstyrelsens nämndmål.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
<p>Investerings- och exploateringsbudget 2023-2027</p>	<p>2022-06-08 §86</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutar om investerings- och exploateringsbudget, vilken innehåller investeringsbudget per nämnd och exploateringsbudget.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
<p>Handlingsplan "Våldsbejakande extremism" 2021</p>	<p>2022-06-08 § 90</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutaratt inte förlänga handlingsplan för Våldsbejakande extremism utan låta arbetet genomföras genom lokala BRÅ. Handlingsplanen syftade</p>

		<p>till att arbeta främjande och förebyggande samt förhindra våldsbejakande extremism.</p> <p>Handlingsplanen omfattade arbete med barn och unga.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
<p>Detaljplan för Rörum 11:19, Simrishamns kommun, Skåne län</p>	<p>2022-10-26 §148</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutar att inte framföra några synpunkter mot granskningshandlingarna för del av detaljplan för Rörum 11:19.</p> <p>Detaljplanens syfte är att utöka antal parkeringsplatser inom planområdet.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
<p>Kiviks museum, lokaler</p>	<p>2022-10-26 §161</p>	<p>Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet om att upplåta fastigheten Mellby 92:26 till museiföreningen mot att föreningen/stiftelsen iordningställer fastigheten till museibyggnad samt tillhandahåller en allmän samlingslokal i fastigheten. Befintlig detaljplan för Mellby 92:26 trädde i kraft 2015-05-18, med användningsområde BKS (bostäder, skola, kontor). 2016-04-19 beslutade byggnadsnämnden om ändrad användning för fastigheten till HVBhem och 2021-12-06 fattade byggnadsnämnden beslut genom förhandsbesked om utökad användning till att även omfatta museiverksamhet.</p>

		<p>Ärendet återremitterades med följande uppdrag: Redovisa flyktingsituationen och kommunens behov av boendeplatser, redovisa konsekvenser av en försäljning av Äppellunden, redovisa kostnader för extern kontra intern förhyrning av 20 boendeplatser.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>
Budget 2023-2027	2022-11-16 §175	<p>Fastställande av kommunfullmäktiges budget för åren 2023-2027.</p> <p>Barnkonsekvensanalys används ej vid beslut.</p>